

Eulamprotes immaculatella (Lepidoptera: Gelechiidae) nieuw voor de Nederlandse fauna

Eulamprotes immaculatella wordt voor de eerste keer voor Nederland gemeld. Verschillen in vleugelpatroon en structuren van de genitaliën van *E. immaculatella*, *E. atrella*, *E. unicolorella* and *Aproaerema anthyllidella* worden kort besproken.

Entomologische Berichten 62(2): 59-60

Trefwoorden: nachtvinders, fauna nova species

Inleiding

In 2000 heb ik een bosrijke afgraving te Koningsbosch, gelegen aan de weg van Echt naar Koningsbosch (Limburg), geïnventariseerd. Op 31 mei 2000 ving ik een vlinder van het genus *Eulamprotes* op licht die uiterlijk afweek van de overige uit Nederland bekende *Eulamprotes*-soorten. Na genitaalonderzoek heb ik de soort gedetermineerd als *E. immaculatella*. De determinatie is bevestigd door R.J. Heckford. De soort is nieuw voor de Nederlandse fauna.

Kenmerken

Uiterlijk lijkt *Eulamprotes immaculatella* op *Aproaerema anthyllidella*, maar bij *E. immaculatella* ontbreekt de zwarte buitenrand in de voorvleugel. In tegenstelling tot *E. unicolorella* heeft *E. immaculatella* enkele gele schubben op driekwart van de costa van de voorvleugel. *Eulamprotes atrella* heeft een onderbroken gele band op driekwart van de voorvleugel. De labiale palpen van *E. atrella* zijn geelachtig, die van *E. unicolorella* purperachtig en die van *E. immaculatella* meer grijsachtig. De poten van *E. unicolorella* zijn eenkleurig purperachtig, die van *E. atrella* en *E. immaculatella* grijsachtig met distaal op de tarsen geelwitte banden. De aedeagus (0,4-0,6 mm) van *E. immaculatella* is ongeveer 0,2 mm kleiner dan de aedeagus van *E. atrella* en *E. unicolorella* (0,6-0,8 mm) en er zijn meer cornuti aanwezig. In het vrouwelijk genitaal van *E. immaculatella* is de lengte van het gesclerotiseerde gedeelte van de ductus bursae 1,5 maal de lengte van de anteriore apophysis; in *E. atrella* is deze waarde 1,75 en in *E. unicolorella* 2,0. Het signum van *immaculatella* heeft aan de bovenzijde twee doorns en basaal een doorn; die van *E. atrella* bezit aan de bovenzijde twee doorns en basaal een grotere en een kleinere doorn. *Eulamprotes unicolorella* daarentegen heeft op het signum basaal een doorn. Voor afbeeldingen van de imago's en de genitaliën verwijs ik naar Heckford & Langmaid (1988).

F. Groenen

Dorpstraat 171
5575 AG Luyksgestel
groene.eyken@chello.nl

Biologie

De voedselplant van de rups van *E. immaculatella* is evenals die van *E. unicolorella* onbekend. Karsholt (persoonlijke mededeling in Heckford *et al.* 1999) meldt dat hij *E. immaculatella* gesleept heeft uit sint-janskruid (*Hypericum perforatum*). Aan deze voedselplant als exclusief menu van *E. immaculatella* wordt getwijfeld omdat op de vanglocaties in Ierland en Schotland geen *Hypericum* gevonden is. Op de Engelse vanglocaties zijn, evenals op de Nederlandse locatie, verschillende *Hypericum*-soorten gevonden. Een andere mogelijke voedselplant is zeegroene zegge (*Carex flacca*), die op alle Britse vanglocaties gevonden is. Zeegroene zegge heb ik op de Nederlandse locatie niet met zekerheid kunnen vaststellen.

Biotoop

Het terrein te Koningsbosch, waar het Nederlandse exemplaar gevonden werd, wordt nadat het was afgegraven 'terug gegeven aan de natuur'. Hierdoor is een gevarieerd en geaccidentieerd gebied ontstaan met spontaan opgeschoten wilgenbosjes met berken, eiken en open stukken kruidenvegetatie, afgewisseld met vennetjes. In de kruidenvegetatie komen onder andere soorten voor uit de genera hertshooi (*Hypericum*), biezen (*Scirpus*), kaardenbol (*Dipsacus*), en ook hondsdrif (*Glechoma hederacea*). Verder groeien er veel mossen en enkele grassoorten. Ook zijn er diverse met tuinafval aangevoerde cultuurplanten aanwezig.

Verspreiding

Tot nu toe werd *E. immaculatella* gemeld uit Engeland, Schotland, Ierland, Spanje, Portugal, Denemarken en Duitsland (Biesenbaum 1999).

Dankwoord

Ik wil graag de volgende personen bedanken: R.J. Heckford uit Plympton, Engeland, voor de controle van de determinatie en het verstrekken van informatie over de taxonomie, A. van Eyken uit Koningsbosch en H. Koch uit Maria Hoop voor het mogelijk maken om het terrein te inventariseren.

Literatuur

- Biesenbaum W 1999. Nachweise von *Eulamprotes phaeella* Heckford & Langmaid, 1988 in Deutschland (Lep., Gelechiidae). *Melanargia* 11: 116-118.
- Heckford RJ & Langmaid JR 1988. *Eulamprotes phaeella* sp.n. (Lepidoptera: Gelechiidae) in the British Isles. *Entomologist's Gazette* 39: 1-11.
- Heckford RJ, Sattler K & York PV 1999. The taxonomic status of *Eulamprotes immaculatella* (Douglas, 1850) (Lepidoptera: Gelechiidae). *Entomologist's Gazette* 50: 155-160.

Geaccepteerd 18.ii.2002.

Summary

Eulamprotes immaculatella (Lepidoptera: Gelechiidae) new for the Dutch fauna

Eulamprotes immaculatella is recorded for the first time from The Netherlands. A single male specimen was captured on 31 May 2000 at light in a wooded quarry near Koningsbosch, province of Limburg. Differences in wing pattern and colouration of the labial palps and legs of *Eulamprotes immaculatella*, *E. atrella*, *E. unicolorella* and *Aproaerema anthyllidella* are briefly discussed. Structural differences in the male and female genitalia are indicated. According to the literature, *Hypericum perforatum* is a possible host for *E. immaculatella*, but it can not be the only foodplant species as it is absent from the distribution area of *E. immaculatella* in Scotland and Ireland. An additional foodplant could be *Carex flacca*. The locality at Koningsbosch contains several *Hypericum* species, but *C. flacca* appears to be absent. *Eulamprotes immaculatella* is currently known from Ireland, Scotland, England, The Netherlands, Denmark, Germany, Portugal and Spain.